

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 327
Tarih : 18-12-2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Şüpheli asker ölümlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak sorumluların açığa çıkartılması, adil bir soruşturma ve yargılama için neler yapılabileceğinin belirlenmesi ve kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İttüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

İdris BALUKEN
HDP Grup Başkanvekili
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de askerlik anayasal bir zorunluluktur. Askerlik görevini; kişiliğine ve vicdani kanaatine, inancına veya siyasi/felsefi görüşüne uygun bulmadığı için yapmak istemeyen gençler zorla silahlaltına alınmaktadır. Birçok ülkede tanınan “vicdani ret hakkı” tanınmamaktadır. Zorunlu askerliğe yönelik açıklama ve değerlendirmeler “halkı askerlikten soğutmak” suçu kapsamında değerlendirilerek Türk Ceza Kanunu’nun 318’inci maddesine göre altı aydan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır. Zorunlu askerliğin kaldırılmasını isteyen, bunun için mücadele eden ya da vicdani ret hakkını kullanmak isteyenlere yönelik vatana ihanet suçlaması ile siyasi ve toplumsal bir linç yürütülmektedir.

Türkiye’de Ordu özel bir hukukla, dokunulmazlık zırhı ile korunmaktadır. Ordu mensuplarının karıştığı ya da faili olduğu birçok hak ihlali ya da cinayetler cezasızlık ile sonuçlanmaktadır. Askeri bölgelerde yaşam hakkı ihlallerine sebep olan suçlar, vücut bütünlüğüne yönelik suçlar ve işkence suçları etkili bir şekilde soruşturulmamakta ve kovuşturma konusu yapılmamaktadır. Şüpheli asker intiharları sayısı bu durumun gün yüzüne çıktığı, en can alıcı sorun alanlarından biridir. Askeri yetkililer, bu durumu asker intiharları olarak yansıtmaktadır. Son 20 yılda 2 bin 300’e yakın askerin intihar ettiği duyurulmuştur. Son on yılda ise 1.200’e yakın askerin intihar ettiği açıklanmıştır.

Çocuklarının askerde intihar ettiği yönünde bilgi verilen ailelerin birçoğu, çocuklarının asla intihar edecek kişiliğe sahip olmadıklarını belirtmekte ve çocuklarının intihar etmediklerini, öldürdüklerini ifade etmektedirler. Bu temelde birçok aile yıllardır hukuk mücadelesi yürütmektedirler. Ailelerin hukuk mücadelelerine karşı askeri mahkemeler sürekli olarak ölümlerin üstünü örtme üzerinden bir yaklaşım göstermektedir.

Askerdeki şüpheli ölümlerin intihar olarak gösterilmesi, etkin bir soruşturma sürecinin işletilmemesi, adil bir yargılama yapılmaması, rütbeli askerlerin birbirlerini koruması, TSK ve hükümetin intihar vakalarının incelenmesine ve aydınlanmasına dair herhangi bir çaba göstermemesi, kamuoyu tarafından büyük bir endişe ile yakından izlenmektedir. AİHM’in Türkiye’nin, “ölümü engellemek için adım atmamış olmak ve ölümle ilgili etkin soruşturma yapılmamasından” Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 2. maddesi uyarınca yaşam hakkını ihlal ettiğine hükmederek Türkiye’nin şüpheli asker ölümlerindeki tutumunu mahkûm etmiştir.

Yaşamını yitiren askerlerin büyük çoğunlukla; Kürt, Alevi, sosyalist ya da diğer muhalif kimliklere sahip olması oldukça düşündürücüdür. Askerlik görevini yaparken birçok gencin etnik veya dini kimliğinden, mezhebinden veya siyasi ve felsefi görüşünden dolayı ayrımcılığa maruz kaldığı bilinmektedir. Birçok aile, çocuklarının bu nedenden dolayı bilinçli bir şekilde öldürdüklerini ifade etmektedir.

Türkiye’de şüpheli asker intiharlarının aydınlatılması için aktif bir mücadele yürüten İnsan Hakları Derneği (İHD), bu durumun en önemli nedeninin Türkiye’de “vicdani ret” hakkının tanınmaması olduğu ifade etmektedir. Zorunlu askerlik uygulamasının devam ettiği ülkelerin,

Türkiye hariç, tamamında vicdani nedenlerle silahlı askerlik hizmeti yapmak istemeyenler için askerlik süresi ile eşit veya daha uzun süreli alternatif sivil kamusal hizmet seçenekleri bulunmaktadır. Türkiye’de bugün toplumsal taleplerin en önde gelenlerinden biri, zorunlu askerliğin kaldırılması ve vicdani ret hakkının tanınmasıdır. AİHM kararları açısında da Türkiye’nin vicdani ret hakkını tanımakla yükümlüdür.

Bu bağlamda TBMM zorunlu askerliğin kaldırılması ve vicdani ret hakkının sağlanması için üzerine düşen rolü yerine getirmelidir. Ayrıca şüpheli asker ölümlerine ilişkin ailelerin hak ve hakikat mücadelelerine sessiz kalmamalı ve bu ölümlerin tüm boyutları ile araştırılması için gerekli çalışmaları yürütmelidir.